

Öt alkalommal a halál kapujában.

Sem kérkedni, sem panaszkodni nem akarok, hisz tudom, minden ember életében vannak különös események, jók és rosszak. Én most olyan eseményeket írok le, melyek velem megtörténtek. Az utódaim, és a mai 14 éves fiatalok is merítsenek erőt ebből, hogy mennyi rosszat át lehet élni. Mert ezek, amiket most itt leírok, azok bizony mind rosszak, s velem egy év alatt történtek 14 éves koromban. Most 86-ik évemben járok, és a Jóisten máig életben tartott

1944. ősz eleje. A nyári júniusi és egy hónap múlva történő Pétfürdői bombázásokat a szomszéd Berki Ferenc kocsmáros jégvermében él tám át többedmagammal. Éreztem a hatását, de itt nem voltam életveszélyben. Amint sűrűsödtek a berepülések, a szüleim elhatározták, hogy az öcsémmel menjünk ki a Józán szőlőhegyre, ahol mindkét nagyapámnak volt szőlőföldje, és azon pince,présházzal. Az anyai nagyapám présházába vittünk egy ágyat is. Ezen a napon is Anyám kíséretével és az Öcsémmel kimentünk. Szép napos idő volt. Ez a pince pedig a hegy tetején feküdt. Csodálatos kilátás a Városra és a Bakony hegyeire Anyám már készült hazamenni, hogy megfőzze az ebédet, amikor repülő bűgást hallottunk. Bementünk a présházba, pár pillanat múlva óriási csattanás hallatszott, és én a légnymástól az ágyon találtam magam. Az ijedtségen kívül semmi bajunk nem történt. Egyszer csak az apám ront be ijedten. Azt hitte, hogy mindhárman elpusztultunk. Valami oknál fogva eljött hazulról, s a hegy aljában volt, amikor látta a becsapódást. Azt hitte, hogy a pincét találta telibe a bomba. Sokat nem tévedett, mert. Amikor kimentünk megnézni a becsapódást, akkor láttuk, hogy a kráter széle a pincét érinti. Egy méteren múlt az életünk. Ezt a bombát valószínű a laktanyára szánták. Ezután mind a négyen felmentünk Tésre a rokonokhoz megemészteni a történeteket.

1945. február 18.

Ez a második esemény már nem Magyarországon történt. Február 12-én, Hajmáskéren vagoníroztak be bennünket, de a vagonokban még szalma sem volt. Az első szokatlan esemény Celldömölk állomásánál ért bennünket. Előző nap bombázták az állomást, és környékét, és bizony borzalmas látványt nyújtottak ennek a nyomai. Ágyneműük lógtak a megmaradt villanyoszlopok szakadt drótjain, s a ledőlt falak romjain. Másnap innen tovább menve Répcelak után a mezőn álltunk meg. Akkor még nem tudtuk miért. A mezőn nagy szalmakazalok álltak, s mi nem leugráltunk, hogy hozzunk be fekvőhelynek egy kis szalmát. Sajnos nem sikerült, mert jött a tulajdonos és a kísérő katona is és visszaparancsoltak bennünket. Hogy miért álltunk? Azt megtudtuk azt megtudtuk, amikor a Soproni állomásra értünk. Akkor itt jártak a liberátorok, s borzalmas munkát végeztek. Ami számunkra „vigasztaló” volt, hogy mindkét helyen előttünk jártak egy nappal. De hát még vissza volt utunkból jó pár nap. Éjszaka Bécsen mentünk keresztül, amikor az egyik utcabeli fiú (Fekete Jancsi) eszméletét veszítette. Tudtam, hogy a szívével otthol is volt problémája. Indulás előtt elkészíttem lelkészünktől dr. Bányai Bélától, s tőle kaptam egy üveg Diana sóborszeszt. Unokatestvérem Szabó Jani is itt volt, kértem, hogy segítsen. Dörzsöltük a szívét a Dianával, s visszanyerte eszméletét. (kb. 50 éves volt, amikor bányabalesetben itt várpalotán meghalt.) közben múltak a napok, s elhagytuk Linz és Regensburg városokat, és már a hatodik napnál jártunk, amikor elértünk München városát. Már 1 órája ott tartózkodtunk, amikor olyan esemény történt, hogy ha 100 évig élnék, sem feledném. Óriási gépzúgás, és több száz liberátor vonult el felettünk. Már kezdtünk megnyugodni, hogy elmennek, amikor egy részük visszafordult, ré fordult az állomásra. Erre az ajtókat kívülről becsukták, és csak a bombák süvítését és robbanását hallottuk. A légnymás ide-oda dobált bennünket, s mi félelmünkben üvöltöttünk. Hogy meddig tartott ez a borzalmas esemény, nem tudom, de amikor

csend lett, és kinyitották az ajtót, s mi egy-két kisebb sérüléssel megúszva, mely az esésből keletkezett, mind életben maradtunk. Csak álltunk szótlanul, néztük egymást, én magamban imát rebegve. 14 éves gyerekek! Másnap, 1945. február 19-én kétnapi utazás után megérkeztünk kitűzött célunkhoz Bajorország nevű Kaufbeuren nevű városába. Egy repülőtér szélén lévő Sportcsarnokba helyeztek el bennünket. Két hétig tartó itt tartózkodásunk napi rendje: 6 órakor ébresztő, utána egy kis műkáv, s hozzá Kneckebrót. Hogy ez mi? Sajnos én sem tudom. Akkor itt már minden „mű” volt. Ezt kenyér helyett adták. Ez után a hóval fedett repülőtereket tapostuk, hogy a gépek tudjanak felszállni. Akkor még volt annyi benzin, hogy egy-egy gép felszállt. E taposás következtében a papírtalpú cipőm talpa beázott, s rongyba csavartam be, melyet április 27-ig hadifogságba esésemig így használtam. 10 óra körül napirendes volt, hogy jött a motoros szirénázva, légiadót jelezve. A repülőtér 3 oldalán is erdők voltak, és ide vonultunk hol egyikbe, hol másikba. Órákig is vonultak a kötelékek, és Augsburgot, Münchent, stb. bombázták. Három óra körül jöttünk vissza az erdőből, s bizony az ebédünk, mely általában kukoricaleves és egy kis főtt krumpli, már hideg volt. Rizst soha nem kaptunk. Éjszakára a krumpli veremk őrzésére osztottak be bennünket botokkal „felfegyverezve”. Mindez két hétig tartott. Ekkor négyszázunkat bevagonérozta két magyar századosal, egy főtörzssel és tizedessel vonatkísérő légvédelmi használatának kezelésére, kiképzésére. Uticél: Szudétaföld, Eger. (Ma Cheb, Csehszlovákia). Háromnapig élelmet kaptunk. Szerencsésen meg is érkeztünk, de a laktanyában, ahol a kiképzés lett volna, tífuszjárvány volt. Új helyre irányítottak bennünket. Westfália, s egy helyiség közel a holland határhoz. Münsterig jutottunk március 16-ig. Itt azonban megtudtuk, hogy ahova mennünk kellene, már angol kézen van. Így hát visszafordítottak bennünket. Eljutottunk Ober Scheld Ort nevű bányászközségig. Itt azt a hírt kaptuk, hogy be vagyunk kerítve és vonattal tovább menni nem lehet. Kitoltak bennünket egy mellékvágányra. Itt már tisztjeink sem tudtak mit csinálni, ennivalónk nem volt így hát megengedték, hogy bemenjünk a községbe kéregetni. Én szégyenlős voltam, de éhes is. Megálltam egy ház kapujában, s vártam a jó szerencsét, ami meg is jött. egy háziasszony észrevett és behívott. Jól megebédeltettek, és azt mondták, hogy amíg itt vagyunk, minden délben jöjjen hozzájuk. Talán a negyedik napon, ahogy mentem vissza az ebédelésből, egy kéttörzsű Leitning vadász jelent meg, s alacsonyra szállva, az utat kezdte előttem vezetni. Amikor elhagyott, a hátuljáról géppuskázott. Negyven, ötven méterre csapódtak be előttem a lövedékek, amikor észrevettem a közeli óvóhelyek ajtajából az integetést. Elkezdtem futni, s úgy rántottak be az asszonyok. Szólni sem tudtam az ijedtségtől. Egy almát nyomtak a kezembe. Amikor megnyugodtam, elgondolkoztam, hogy ha le akartak volna lőni, megtehették volna. Ezek szerint csak ijesztés volt szórakozásból, ami bizony el kellett ismerni jól sikerült. Itt is közel voltam a halálhoz (A kilencvenes években az Énekkarral azon a környéken szerepeltünk. A házigazdám elvitt Obercheldbe ahol az óvóhelyet, s annak vasajtáját most is láttam. Visszatérve 1945-höz, kb. 1 hetet töltöttünk Oberscheldbe, amikor értesítés jött hogy a bekerítésből még gyalogmenettel ki lehet jönni. Reggel 6 órakor volt az indulás. A kedves család integetett a kapuból. Három-négy alkalommal tíz kilométerenként volt egy kis pihenő. Akkor fordult elő az az eset, amikor 60 év körüli asszony megjelent 2 nagy kenyérrel, és egy késsel sírás közben szelni kezdte őket. Amint elmondta 2 fia is Magyarországon katonáskodik, és sok jót írtak a magyarok kedvességéről. Ezután még több pihenő után éjfélre a 70 km-relévő Marburg városba érkeztünk. A város nagy része romokban hevert. A romokon ülve 1 órát pihentünk. Az újra indulásnál már csak 200-an tudtunk indulni. A főtörzs jött velünk. A két százados és 2 tizedes sem bírta a gyaloglást. Ők kétszáz fiúval még akkor éjszaka fogságba estek. Ott angolok voltak, és Dániába vitték őket. Mi még vagy 10 km-t gyalogoltunk Bausehenbergig, ahol személyvonatra szállva mentünk Kasselig. Itt újra marhavagonokra szálltunk. A kimerültségtől már alig álltam a lábamon, s lefekve a vagonba, már

aludtam is. Arra ébredtem, hogy valaki nagyon ráz. A két szó, pedig ami elhangzott a szájából az unokatestvéremnek, igen furcsa volt. Te élsz? Magamhoz térve kérdelem, hogy miért? Szállj, ki majd megtudod. Kiszálltam, nem tudtam szólni a látványtól. Én a mozdony utáni második kocsiiban aludtam miközben az amerikai vadászgépek (Mustangok) szétlőtték a mozdonyunkat. Amikor jöttek a gépek a fiúk ijedtükben rólam megfélekedtek, s ők mind leugráltak. Én is életben maradtam! Amikor új mozdonyt kaptunk, és azt is kilőtték a Mustangok, már én is fedezékben voltam. Szegény Hornyacsek Jani egy betoncsőbe bújt, ahonnan a lábánál fogva húzták ki. A harmadik mozdonnyal végül is sikerült elindulni. Utunk mindenütt romos nagyvárosok, úgy mint Nürnberg, és Frankfurt. Végül is München és Augsburg érintésével egy hónap után vissza értünk oda, ahonnan elindultunk, Naufbeurenbe. A reptér széli barakkokban szállásoltak el bennünket. Mi Várpalotaiak a négyes barakkban, köztük két Csibor. Velük nagy futballcsatákat vívtunk. A repülők benzin hiány miatt már nem tudtak felszállni. Egy részük erdő szélére volt betolva, a többiek hangárokból voltak. Április 26-án este jelentették, hogy akinek cipőre van szüksége, másnap reggel az egyik hangárban hozzájuthat használt cipőhöz. Talán négyen mentünk a reptéren keresztül a hangárhoz. Pár repülő kinn volt a hangár előtt. Bementünk a hangárba, s találtam is cipőt a lábamra való. Örültem neki, és már indultam is volna kifelé, amikor megjelentek a Mustang vadászok (piros orrúak) (akkor már nem volt riadó sem) s már kopogott is felettünk az üvegtető. Láttam, ahogy zuhanórepülésben jöttek a tető fölé. Borzalmas látvány volt. Én egy hordó mögé húzódtam, de szerencsére benzin nem volt benne. Kinn is égtek a repülők és az erdő szélén is. Hogy ezt is túléltem, a Jó Istennek köszönhetem, mert bizony itt sok német katona meghalt. Még ezen a napon, 1942. április 27-én amerikai hadifogságba estem, ahonnan 1945. október 6-án kerültem haza.

Lejegyeztem:

2016. március 8-án

Zoltán fiam névnapján.

Borbás Károly